

વડીલો નો વિનય જનવવો.

ૐ

શ્રી.

સામાયક વૃક્ષ.

(અર્થ તથા સંવાદો સહિત
લેખક, અને પ્રકાશક.

મંગળજી હરજીવન ચીત્રકીયા.

રહેવાસી રાજકોટ.

(સત્યપ્રકાસ, મનહરમાળા ઉત્પાદિત
કર્તા.)

આ પુસ્તક મહાપુરુષ સુંદરજી સ્વામી તથા
મહાપુરુષ લખમીચંદજી સ્વામી પાસે શુદ્ધ
કમાવેલ છે

વીર સં. ૨૪૪૩ વ. સં. ૧૯૭૩

પ્રત ૧૦૦૦.

લ્હાણી, પ્રભાવનાં, અને જૈનશાળાં

માટે યોગ્ય કમીશનથી આપશે.

અમદાવાદ—શ્રી સત્યવિજય પ્રાન્ટીંગ
પ્રેસમાં શા. સાંકલ્પચંદ હરિલાલે છાપ્યું.

કિસ્મત રૂ. ૦-૧-૦.

સાચું ખેલતાં શીખવું.

નીતિ એ
કર્મ છે. માટે નીતિ જનવવો.

લેખકો અને પ્રકાશકોને ઉત્તમ ત.

અમે હિંદી અને ગુજરાતી ભાષાનાં ગદ્ય અને પદ્યનાં હસ્ત લીખીત પુસ્તકો, લેખો વચનામૃતો, અને હેન્ડગ્રીફ્સો ઇત્યાદિ સાદી અને સરળ ભાષામાં સુધારી આપવાનું, પૈકી તપાસી આપવાનું, અને પુસ્તકો છપાવી આપવાનું કાર્ય યોગ્ય કમીશન વડે કાગળ પુર્વક ત્વરાથી કરી આપીએ છીએ.

હિંદી ગ્રન્થોનું ગુજરાતીમાં ભાષાન્તર પણ કરી આપીએ છીએ. એક વખત કામ પાડી ખાતરી કરો !

પત્ર વ્યવહાર:—

મંગળજી હરજીવન ચીતલીયા

માંગરોળ ખંદર,

(કાઠીઆવાડ.)

गुजरात विद्यार्पीठ ग्रंथालय

[गुजराती कौपीराखिट्ट विभाग]

वर्गीक

अनुक्रमांक ५७८-८

पुस्तकानुं नाम २१।१।५।५।५-८८

विषय प३३: ४९९

વડીલો નો વિનય જાળવવો.

ૐ

શ્રી.

મામાયક વૃત્ત.

વૃત્ત

(અર્થ તથા સંવાદો સહિત.)

લેખક, અને પ્રકાશક.

ગાળા હરજીવન ચીતલીયા.

સત્ય

રહેવાસી રાજકોટ.

સત્યપ્રકાસ, મનહરમાળા ઈત્યાદિના
કર્તા.)

મા પુસ્તક મહાપુરુષ સુંદરજી સ્વામી તથા
મહાપુરુષ લખમીચંદજી સ્વામી પાસે શુદ્ધ
કરાવેલ છે

ગ્રી. સં. ૨૪૪૩ વિ. સં. ૧૯૭૩

પ્રત ૧૦૦૦.

મહાણી, પ્રભાવનાં, અને જૈનશાળા

માટે યોગ્ય કમીશનથી આપશું.

અમદાવાદ—શ્રી સત્યવિજય પ્રાન્દીંગ

પ્રેસમાં શા. સાંકલ્પચંદ હરિલાલે છાપ્યું.

કિંમત રૂ. ૦-૧-૦.

સાચું જોલતાં શીખવું.

નીતિ

જી

ધર્મ

હ.

માટે

નીતિ

જાળવવી.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
ગુજરાતી ગ્રંથોપસંગ્રહ
૫૭૬૮૮

પ્રકાશક.

મંગળજી હરજીવન ચીતલીયા,

રહેવાસી રાજકોટ.

અમદાવાદ પાંચકુવે શ્રી સત્યવીજય પ્રીન્ટીંગ
પ્રેસમાં શા. સંકલનદ હરીલાલે છાપી.

આવૃત્તી ૧ લી.

અર્પણ પત્રિકા.

ગોંડલ સંપ્રદાયના નામથી ઓળખાતા
શ્રીમાન મહાત્મા રત્નશ્રી ૭ સુંદરજી સ્વા-
મીનાં અણ્ણુદયોત્સાહીશિષ્ય શિષ્ય
મુનિ શ્રી ચત્રભજજી સ્વામી.

આપે રાગદ્વેષની દુષ્ટ પ્રવૃત્તિનો ક્ષય કરી પવિત્ર
જૈન ધર્મની સંપૂર્ણ સેવા બજાવી છે, સત્યાઅવલંબી
બની જાહેર હિમ્મતવડે સામાજિક સડો દૂર કરવામાં
સ્વાત્મભોગ આપેલો છે, અને વિશાળ દ્રષ્ટિથી એક-
બિબનાં વિચારોની આપલે કરી જૈનેત્તર વિદ્વાનોનાં
હૃદયમાં જૈનધર્મની સ્તુત્ય છાપ બેસાડી છે, ઇત્યાદિ
સદ્ગુણોથી આકર્ષાઈ આ ધાર્મિક નાનું પણ ઉપયોગી
પુસ્તક હું આપને અર્પણ કરી કૃતાર્થ થાઉં છું.

લી. હું છું આપનાં અમર આત્મા

નો શાન્તિ ઇચ્છક

સેવક,

મંગળજી હરજીવન ચીતલીયા.

ૐ

‘ શ્રી. અ. સિ. આ. ઉ. સાય. નમઃ ’

શ્રી

સામાયક વૃત્ત.

પાઠ ૧, નવકારનો.

નમો-નમસ્કાર હોજો.

અરિહંતાણું-કર્મરૂપિ શત્રુને હણનાર એવા
શ્રી અરિહંતને.

નમો-નમસ્કાર હોજો.

સિદ્ધાણું-સકળ કાર્ય સાધનાર એવા શ્રી
સિદ્ધ ભગવંતને.

નમો-નમસ્કાર હોજો.

આચરિયાણું-પાંચ આચાર પાળે, અને પ-
ળાવે એવા શ્રી આચાર્યજીને.

નમો-નમસ્કાર હોજો.

ઉવજાયાણું-શુદ્ધ સુત્ર ભણે અને ભણાવે
એવા શ્રી ઉપાધ્યાયજીને.

નમો-નમસ્કાર હોજો.

લોએ સઠ્ઠ સાહુણું-જોડાને વિષે સર્વ
સાધુજીને.

નવકારનો સંવાદ.

ચંદુલાલ-મીત્ર ચુનિલાલ ! સામાયકનો પ-
હેલો પાઠ શેનો છે ? અને શા માટે
મુક્યો છે ?

ચુનિલાલ-મીત્ર ચંદુલાલ ! પહેલો પાઠ નવ-
કારનો છે; અને તે પંચ પરમેષ્ટિને
નમસ્કાર કરવા માટે મુક્યો છે.

ચંદુલાલ-ભાઈ ! પંચ પરમેષ્ટિનાં નામ
આપ જાણો છે ? જે જાણતા હોતો
મહેરબાની કરી કહી જતાવો.

ચુનિલાલ-હા ! જુઓ સાંભળો; ૧ અરિહંત,
૨ સિદ્ધ ભગવાન, ૩ આચાર્ય, ૪
ઉપાધ્યાય, અને ૫ સર્વ સાધુજી.

ચંદુલાલ-પંચ પરમેષ્ટિનાં બધા મળીને ગુ-
ણોનો સરવાળો કેટલો આવે છે ?

ચુનિલાલ-સર્વ ગુણોનો સરવાળો ૧૦૮ નો
આવે છે.

ચંદુલાલ-તે આપે કેવી રીતે ગણ્યા ?

ચુનિલાલ-અરિહંતનાં ૧૨, સિદ્ધ ભગવાનનાં
૮, આચાર્યજીનાં ૩૬, ઉપાધ્યાયજીનાં
૨૫, અને સાધુજીનાં ૨૭.

ચંદુલાલ-અરિહંત દેવ, અને સિદ્ધ ભગવા-
નમાં મોટું કાણુ ?

ચુનિલાલ-સિદ્ધ ભગવાન મોટા છે; કારણ

કે તેણે આઠે કર્મ ખપાવી નાખ્યા છે.

અંદુલાલ—ત્યારે પ્રથમ પદે સિદ્ધ ભગવાનને નમસ્કાર કરવાનું નહિં કહેતાં અરિહંતજીને શા માટે કહ્યું હશે ?

ચુનિલાલ—અરિહંતે સિદ્ધ ભગવાનને ઓળખાવ્યા માટે વિવેકની ખાતર.

અંદુલાલ—આવા મહાન પુરૂષો પણ વિવેકને ઊડતા નથી; તો શું આપણે વિવેકને ઊડવા જોવો છે ?

ચુનિલાલ—કદિજ નહિં. આપણે પણ આપણાં ધર્મ ગુરૂઓનો, મોખાપનો, માસ્તર સાહેબનો, અને વાડલોનો વિવેક સાચવવા શીખવું જોઈએ.

પાઠ ૨, તિજખુત્તોનો.

તિજખુત્તો-ત્રણવાર.

આયાહિણું-એ હાથ જોડી જમણા કાનથી
ડાબા કાન સુધી.

પયાહિણું-પ્રદક્ષિણા કરીને.

વંદામિ-વાંદું છું.

નમંસ્સામિ-નમસ્કાર કરું છું.

સક્કારેમિ-સત્કાર દઉં છું.

સન્માણેમિ-સન્માન દઉં છું.

કલ્લાણું-કલ્યાણકારી છો.

મંગળું-મંગળકરી છો.

દેવયં-ધર્મદેવ સમાન છો.

ચેષ્ઠયં-છકાય જીવને સુખદાયક છો.

પજજીવાસ્સામિ-પુજવા લાયક હોવાથી
આપની સેવા કરું છું.

તિષ્ઠુતોનો સંવાદ

મગનલાલ-મીત્ર મણીલાલ ! સામાયકમાં
તિષ્ઠુતોનો પાઠ કેટલામો છે ? ને શા
માટે મુક્યો છે ?

પ્રાણુલાલ-તિષ્ઠુતોનો પાઠ બીજો છે, અને
તે પંચ પરમેષ્ટિને વીધી સહિત નમ-
સ્કાર કરવા માટે મુક્યો છે.

મગનલાલ-બંધુ ! નમસ્કાર કરવાથી શું થાય ?

પ્રાણુલાલ-નમસ્કાર કરવાથી પુણ્ય બંધાય;
અને વિવેક પણ જળવાય.

મગનલાલ-પુણ્ય કાને કહેવાય ?

પ્રાણુલાલ-પર જીવને શાન્તિ આપતી તેને
પુણ્ય કહેવાય.

મગનલાલ-પંચ પરમેષ્ટિમાં સાધુપણું કેટલા
પાળે ? ને કયા કયા ?

પ્રાણુલાલ-પંચ પરમેષ્ટિમાં સાધુપણું ચાર
પાળે. ૧ અરિહંત, ૨ આચાર્ય, ૩ ઉ-

પાધ્યાય, અને ૪ સાધુ.

મગનલાલ-ત્યારે સિદ્ધ ભગવાન સાધુપણું
કેમ ન પાળે ?

પ્રાણુલાલ-સિદ્ધ ભગવાને આઠે કર્મ ક્ષય
કર્યા છે; એટલે તેને સંસારમાં રખ-
ડવા જેવું નથી મારે.

મગનલાલ-કર્મ કેટલા છે ?

પ્રાણુલાલ-કર્મ આઠ છે.

મગનલાલ-કર્મ એટલે શું ?

પ્રાણુલાલ-સંસારમાં રહીને સુખ દુઃખ આ-
પનાર.

પાઠ ૩. ધરિયાવહીનો.

ધન્ધામિ-ધન્ધું ધું.

પડિક્કમિઉં-પાપકર્મથી છુટવા મારે.

ધરિયા વહિયાએ-રસ્તામાં ચાલતી વખતે.

વિરાહણાએ-દુઃખ દીધું હોય.

ગમણા ગમણે-જતાં આવતાં.

પાણુ ક્રમણે-પ્રાણી જીવને કચર્યા હોય.

ખીય ક્રમણે-ખીજ કચર્યા હોય.

હરિય ક્રમણે-વનસ્પતિ કચરી હોય.

ઉરસા-ઝાકળ.

ઉત્તિંગ-કીડીઆરં.

પણંગ-તીવ્રકુળ.

દગ્ગ-કાચું પાણી.

મદ્દો-કાચી માટી.

મક્કડા-કરોળીઆનાં પડ.

સંતાણાં-કરોળીઆની જાળ.

સંક્રમણે-એ સર્વને કચર્યા હોય.

જેમેજીવા-જે મેં કાષ્ઠ જીવને.

વિરાહીયા-દુઃખ દીધું હોય.

એગંદિયા-એક ઇન્દ્રિયવાળા જીવ.

બેઇંદિયા-બે ઇન્દ્રિયવાળા જીવ.

તે ઇંદિયા-ત્રણુ ઇન્દ્રિયવાળા જીવ.

ચૌરિંદ્રિયા-ચાર ઇન્દ્રિયવાળા જીવ.

પાંચિંદ્રિયા-પાંચ ઇન્દ્રિયવાળા જીવ.

અભિહુયા-સામા આવતા હણ્યા હોય.

વત્તિયા-ધુળે કરી ઢાંક્યા હોય.

લે.સયા-મસળ્યા હોય.

સંઘાઈયા-એક ખીજ સાથે અથડાવ્યા હોય.

સંઘટ્ટિયા-થોડો સ્પર્શ કરો દુઃખ દીધું હોય.

પરિયાવિયા-સર્વ પ્રકારે પીડા ઉપજાવી હોય.

કિલામિયા-કિલામના ઉપજાવી હોય.

ઉદ્ધવિયા-ફાળ પાડી હોય.

ઠાણાઓઠાણું-રહેવાનાં ઠેકાણેથી ખીજે ઠેકાણે.

સંકામિયા-મુક્યા હોય.

જીવિયાઓ-જીવતર થકી.

વવરૌવીઆ-નાશ કીધો હોય.

તરસ-તેનું.

મિચ્છામિ દુક્કડં-ફળ મને નિષ્ફળ થાઓ.

ધરિયા વહીનો સંવાદ.

પાનાચંદ-મીત્ર માણિકચંદ ! ધરિયા વહીનો
પાઠ ફટલામો ને શા માટે મુક્યો છે ?

માણિકચંદ-તે પાઠ ત્રીજો છે; અને રસ્તાને
વિષે હાલતા યાત્રતા જે કાષ્ઠ 'અજ્ઞ-
ણતા' પાપ દોષ લાગ્યો હોય તેની
માફી માગવા માટે મુક્યો છે.

પાનાચંદ-પાપ કેને કહેવાય ?

માણિકચંદ-પર જીવની લાગણી દુષ્પાવરી,
તેનું નામ પાપ કહેવાય.

પાનાચંદ-ઉપાશ્રયમાં સામાયક કરનારાઓ
દરરોજ મોટા અવાજે કહે છે કે
' જાણુતા અજાણુતા ' જે કાષ્ઠ પાપ
દોષ લાગ્યો હોય, તો તે તસ્સ મિચ્છામી
દુક્કડં. તે શું સત્ય છે ?

માણિકચંદ-તદન જીકુંજ છે. ચોરી નહિ
કરવાનાં સરકારનાં કાયદાને તોડી પાછ-
ળથી ચોરી કરવા માટે માફી માગ-

વાથી શું તે માફી મળી શકે છે ?
ના નહિંજ.

પાનાચંદ-ત્યારે શું અન્નજીવતા થએલ પાપ
દોષની માફી મળી શકે ખરી ?

માણેકચંદ-જો શુદ્ધ હૃદયથી પૂર્ણ પશ્ચાતાપ
વડે માફી માગવામાં આવે, અને પછી
પાછળના દિવસે પહેલા દિવસ કરતાં
ઓછું પાપ થવા માટે ઉપયોગ રાખે;
તો મળી શકે ખરી.

પાનાચંદ—પાપ કેટલા પ્રકારે લાગે છે ?
અને તેને કેવા પ્રકારનું પાપ કહેવામાં
આવે છે ?

માણેકચંદ-પાપ ત્રણ પ્રકારે લાગે છે, મન,
વચન, અને કાયા. મનથી જે પાપ
લાગે છે તેને માનસીક પાપ, વચનથી
પાપ લાગે છે તેને વાચીક પાપ, અને
કાયાથી પાપલાગે છે તેને કાચીક અથવા
તો શારીરીક પાપ કહેવામાં આવે છે.

પાઠ ૪, તસ્મઉત્તરીનો.

તસ્મઉત્તરી કરણેણુ-તેને વિશેષ શુદ્ધ કરવા સાર.

પાયમ્મિછત કરણેણુ-લાગેલા પાપનું છેદન કરવા સાર.

વિસોહિ કરણેણુ-વધારે નિર્મળ કરવા સાર.

વિસદસી કરણેણુ-શક્ય રહિત કપટ, નિયાણુ, અને મિથ્યાત્વ

પાવાણુ કર્મમાણુ-પાપ કર્મ.

નિધ્વાએણુ-ટાળવાને.

ઠાએ-અર્થે.

ઠામિ-સ્થિર રહીને.

કાઉસ્સગં-કાયા હલાવવી નહિ તે.

અન્નથ-તેમાં હવે પછી કલા પ્રમાણે કાયા હલે તેની છુટ રાખું છું.

ઉરસસિયેણું-ઉંચો શ્વાસ લેવાથી.

નીરસસિયેણું-નીચો શ્વાસ મુકવાથી.

ખાસિએણું-ઉધરસ આવવાથી.

છીએણું-છીંક આવવાથી.

જ'ભાઈએણું-બગાસું આવવાથી.

ઉડુએણું-એડકાર આવવાથી.

વાયનિ સગેણું-વા સરવાથી.

ભમલીએ-ફેર તથા ચકરી વિગેરે આવવાથી.

પિત્ત-વમન કરવાથી.

મુચ્છાએ-મૂર્છા આવવાથી.

મુહુમેહિં અંગ સંચાલેહિં-સૂક્ષ્મ શરીર
હલવાથી.

મુહુમેહિં બેળ સંચાલેહિં-બોડાક બળબે
આવતા હલવાથી.

મુહુમેહિં દિઠિ સંચાલેહિં-થોડીક નજર
હલવાથી.

એવમાધ એહિં-એ આદિ બીજા મનમાં

ચિંતવ્યા હે.ય તે.

આગારૈહિં-મોકળથી-છુટથી.

અભગ્ગો-ભાગે નહિં.

અવિરાહીઓ-હાનિ પહોંચે નહિં.

હુજજ મે-હોજો મહારો.

કાઉસગ્ગ-કાયાનું અણુ હલાવવું.

જાપ અરિહંતાણું-જ્યાં સુધી અરિહંતનું
નામ સંભાળું.

ભગવંતાણું-ભગવંતનું નામ સંભાળું.

નમો કારેણું-નમસ્કાર કરું.

ન પારેમિ-ન પાળું અગર ધ્યાન ન મુકું.

તાવ કાય-ત્યાં સુધી કાયાને.

ઠાણેણું-એક સ્થાને સ્થિર રાખીને.

મ્રાણેણું-અખોલ રહીને.

ઝઝાણેણું-ધ્યાને કરીને.

અપ્પાણું-આત્માને.

વોસિરામિ-તબ્બું. (અસુલ જોગમાં જતા
આત્માને)

તસ્સઉત્તરીનો સંવાદ.

શાન્તિલાલ-મીત્ર કાન્તિલાલ ! તસ્સ ઉત્ત-
રીનો પાઠ કેટલામો છે ? અને શા
માટે મુક્યો છે ?

કાન્તિલાલ-તે પાઠ ચોથો છે; અને ધરિયાવ-
હીથી નિર્મળ થએલ આત્માને વિશેષ
શુદ્ધ થવા માટે મુક્યો છે.

શાન્તિલાલ-આત્મા પોતે તો શુદ્ધ જ છે,
છતાં વળી તેને શુદ્ધ કરવાની શું
જરૂર છે ?

કાન્તિલાલ-આત્મા શુદ્ધ હોવા છતાં કર્મોનાં
આવશોર્ષો ને લાઘ અશુદ્ધ થએલ છે;
માટે તે કર્મરૂપી મેલને દૂર કરવાની
ખાસ જરૂર છે.

શાન્તિલાલ-પાપરૂપી કલ્લવમાંથી આત્માને
નિર્મળ બનાવવા માટેનો સરસ ઉપાય
કયો છે ?

કાન્તિલાલ-ઉત્તમ ધ્યાન સહ કાઢિસગં.

શાન્તિલાલ-કાઢિસગંમાં કેટલા પ્રકારની છુટ
મુકી છે ? અને તે કયા કયા ?

કાન્તિલાલ-તેર પ્રકારની છુટ આપી છે. તે
' ઉરસસિયેણું ' થી ' સુહુમેહિં દિ-
ઠિ સંચાલેહી ' સુધી ગણુતા તેર થાય
છે. તે તરસઉત્તરીનાં પાઠથી જાણી
લેશો.

શાન્તિલાલ-કાયાની પરવશતાને લઈ ઉપર
જણાવેલા તેર પ્રકાર ઉપરાંત કાઠપણુ
પ્રકાર મનમાં ધારી કાઢિસગં કરવો
હોય તો થઈ શકે ?

કાન્તિલાલ-ધણી ખુશીથી થઈ શકે. તેના
માટે પણ સમયમુચક પરમાત્માએ

એવમાએહિં આગારેહિં ' એવે
શબ્દ તરસ ઉત્તરીનાં પાઠમાં પણ
મુકેલ છે.

પાઠ ૫, લોગસ્સને.

લોગસ્સ ઉજ્જેયગરે-લોકને વિષે પ્રકાશ-
નાં કરનાર.

ધમ્મ તિથ્થયરે-ધર્મ અને તીર્થના (સાધુ
સાધવી શ્રાવક શ્રાવિકા રૂપી) સ્થા-
પનાર.

જુણે-રાગદ્વેષનાં જીતનાર

અરિહંતે-અરિહંત દેવની.

કિત્તધસ્સ-નામનું સ્મરણ કરીને સ્તુતિ
કરું.

અઉવીસંપી-ચોવિસે એકઠા.

કેવળી-કેવળજ્ઞાનનાં ધરણ હાર જેમકે.

ઉસલ-૧, ઋષભદેવ સ્વામી.

મઝિયંચ-૨ અજીતનાથ સ્વામી.

વંદે-વંદુ છું; અથવા નમસ્કાર કરું છું.

સંભવ-૩ સંભવનાથ સ્વામી.

મલિનંદણંચ-૪ અલિનંદન સ્વામી.

સુમધંચ-૫ સુમતિનાથ સ્વામી વળી,

પદ્મપ્રભ-૬ પદ્મ પ્રભુ સ્વામી.

સુપાસં-૭ સુપાર્શ્વનાથ સ્વામી.

જીણંચ-રાગદ્વેષનાં જીતનાર વળી,

ચંદ્રપ્રભ-૮ ચંદ્ર પ્રભુ સ્વામી.

વંદે-વાંદુ છું.

સુવિહિંચ-૯ સુવિધીનાથ સ્વામી વળી,

પુષ્પદંત-સુવિધીનાથ સ્વામીનું બીજું નામ
પુષ્પદંત સ્વામી પણ છે.

સિયલ-૧૦ શીતળનાથ સ્વામી.

સીજજંસ-૧૧ શ્રી શ્રેયાંસનાથ સ્વામી.

વાસુપુજજંચ-૧૨ વાસુપુજ્ય સ્વામી વળી,

વિમલ-૧૩ વિમળનાથ સ્વામી.

મણિંતંત્ર-૧૪ અનંતનાથ સ્વામી. વળી,

જીણું-રાગદ્વેષનાં જીતનાર.

ધર્મ-૧૫ ધર્મનાથ સ્વામી.

સંતિ ત્ર્ય-૧૬ શાન્તિનાથ સ્વામી.

વંદામિ-વાંદુ છું.

કુંથું અરંત્ર મલ્લિ-૧૭ કુંથુનાથ અને ૧૮

અરનાથ સ્વામી. વળી,

વંદ-૧૯ મલ્લિનાથ સ્વામી વાંદુ છું.

મુણી મુવય-૨૦ મુનિસુત્રત સ્વામી.

નમિજિણુંત્ર્ય-૨૧ નમિનાથ સ્વામી વળી,

વંદામિ-વાંદુ છું.

રિકુનેમિ-૨૨ તેમનાથ સ્વામી.

પાસંતહ-૨૩ પાર્શ્વનાથ સ્વામી. તેમજ

વદ્ધમાણું ત્ર્ય-૨૪ શ્રીમહાવીર સ્વામી. વળી,

એવંમએ-એ પ્રકારે.

અભિથુયા-નામે કરી સ્તવ્યા છે.

વિહુય રય મહા-કર્મ રૂપી રજ મેલ ને
ટાળ્યા છે.

પહિણુ જરમરણા-જરા ને મરણુ ખપાવ્યા
છે.

ચઉત્રીસંપી જિનવરા-ચોવિશે જીનવર.
તિથ્યયરા-તિર્થેકર.

મે-મુજને.

પસીયંતુ-પ્રસન્ન થાઓ !

કિત્તિય-કીર્તિ કીધી.

વંદીય-નમસ્કાર કીધો.

મહિયા-શુભ ધ્યાન યોગે કરી પુજા કીધી.

જેએ લોગગસ-જે ઉપર પ્રમાણે કહ્યા તે
લોકમાં.

ઉત્તમા સિદ્ધા-ઉત્તમ સિદ્ધ પદ પામ્યા.

આરોગગ-સર્વ રોગ રહીત.

બોહિ લાભ-સમક્ષિતની પ્રાપ્તિ.

સમાહિ-સમાધી.

વર મુત્તમ-પ્રધાન સર્વોત્તમ.

હંતુ-દીયો.

ચંદ્રેશુ-ચંદ્રમાથી અધિક.

નિમલચરા-નિર્મળ છે.

આધ્યયેશુ-સૂરજ થકી.

અહિયં પયાસચરા-અધિક પ્રકાશનાં કરનાર છે.

સાગર-સમુદ્ર.

વર-મહોટો.

ગંભીરા-ગંભીર એટલે મહોટા સમુદ્રથી પણ ગંભીર છે.

સિદ્ધા-એવા શ્રી સિદ્ધ ભગવાન.

સિદ્ધિ-મુક્તિપદ.

મમ હિસંતુ-મને દીયો.

લોગસનો સંવાદ.

વસંતરાય-મીત્ર ચમનરાય ! સામાયકનો પાં-

અમે પાઠ શેનો અને શાં માટે મુક્યો છે ?

અમનરાય-પાંચમે પાઠ લોગ્ગસનો છે; અને તે ચોવિશ તીર્થંકર દેવની સ્તુતિ કરવા માટે મુક્યો છે.

વસંતરાય-એ ચોવિશ તીર્થંકર દેવ કયા દ્વિપનાં કયા ક્ષેત્રમાં થઈ ગયા છે ?

અમનરાય-જંબુદ્વિપનાં ભરત ક્ષેત્રમાં.

વસંતરાય-હાલમાં તે ચોવિશમાનાં કયા તીર્થંકર દેવનું સાસન ચાલે છે ?

અમનરાય-શ્રી મહાવીર સ્વામીનું.

વસંતરાય-તે મહાવીર સ્વામી ઇત્યાદિ તીર્થંકરો હાલ કયાં ખિરાજે છે ?

અમનરાય-સિદ્ધ ક્ષેત્રમાં,

વસંતરાય-સિદ્ધ ક્ષેત્ર કયાં આવ્યું ?

અમનરાય-લોકને મસ્તકે અને અલોકની નીચે.

વસંતરાય-મહાવીર સ્વામીનાં માતા પિતા

અને બાઈનું નામ શું હતું ? તેમજ તેઓ શ્રીનો જન્મ કયા શહેરમાં કઈ મીતીએ થયો છે ?

અમનરાય-માતાનું નામ ત્રીસલા દેવી, પિતાનું નામ સિદ્ધાર્થ રાજા, બાઈનું નામ નંદિવર્ધન, અને જન્મ ક્ષત્રી કુંડ નગરમાં “ચૈત્ર સુદી તેરસ”ને દિવસે.

વસંતરાય-ત્યારે તો આપણે ચૈત્ર સુદી તેરસનો દિવસ “પરોપકારમાં, માળ્યાપની ભક્તિમાં, સદ્ગુરુની સેવામાં, અને દુઃખીઓને દિલાસો આપવામાં” કાઢવો જ જોઈએ કે નહિ ?

અમનરાય-મીત્ર વસંતરાય ! આપનાં કહેવા મુજબ તે દિવસ આપણે ઉપર પ્રમાણે અવશ્ય કાઢવો જ જોઈએ.

પાઠ ૬. સામાયક આદરવાની વિધી.

 પ્રથમ સાધુ મુનિરાજ ગિરાજતા હોય
તો તેની નહિંતર મંદિર સ્વામીની સામયક
કરવા માટે આજ્ઞા માગવી.

દ્રવ્યથકી-કાયાએ કરી.

સાવજ્જોગ સેવવાનાં-મન, વચન અને કા-
યાએ કરી પાપનાં વ્યાપારો કરવાની

પદ્મખાણુ-બંધી.

ક્ષેત્ર થકી આખાલોક પ્રમાણુ-જમીનથી
બધા જગત્માં.

કાળથકી-કેટલો વખત.

એ ધડી ઉપરાંત ન પાણું ત્યાં સુધી-એ
ધડી ઉપરાંત જેટલો વખત રહેવું હોય
ત્યાં સુધી.

ભાવથકી-મનની ધારણાથી.

૭ કોટીએ પદ્મખાણુ-એ કરણને ત્રણજોગે
કરી ને બંધી.

કરેમિ ભંતે-કરંછું હે પુજ્ય.

સામાયં-સમતા રૂપી સામાયક.

સાવજજ-પાપનાં કામની.

જોગં-મન વચન કાયાનાં જોગે.

પચ્ચખામિ-ખંધી કરંછું.

જાન નિયમ-જ્યાં સુધી નિયમની મર્યાદા
કરીછે ત્યાં સુધી.

પજજીવા સામિ-સેવા કરંછું.

દુવિહં તિવિહેણ-એ કરણે ને ત્રણજોગે.

નકરેમી નકારવેમી-કરં નહિને કરાવું નહિં

(પાપ)

મણસા-મનેકરી.

વયસા-વચનેકરી.

કાયસા-કાયાએ કરી.

તરસ ભંતે-તે સર્વને હે પુજ્ય.

પડિક્કમામિ-નિવૃત્તું છું.

નિંદામી-આત્માની સાક્ષીએ નિંદુછું.

ગરિહામિ-ગુરની સાક્ષીએ ગ્રહું છું.

અપ્પાણું-અશુભ જોગમાં જતા આત્માને,

વોસિરામી- 'જુ' છું.

સામાયક આદરવાની વિધીનો સંવાદ.

વિવેકચંદ્ર-મીર વિનયચંદ્ર! સામાયક આદ-

રવાની વિધીનો પાઠ કેટલામો છે ? ને

શા માટે મુક્યો છે ?

વિનયચંદ્ર-તે પાઠ છઠો છે; અને સામાયક

કૃત્રી રીતે કરવું, તેની સમજુતી આ-

પવા માટે મુક્યો છે.

વિવેકચંદ્ર-સામાયક કેટલી કાટીએ થાય ?

અને તે કાટી કમ કમ ?

વિનયચંદ્ર-છ કાટીએ થાય; જે કરણ ને

ત્રણ જોગ.

વિનયચંદ્ર-જે કરણને ત્રણ જોગ કયા કયા ?

વિનયચંદ્ર-પાપ કઈ નહિ ને કરાવું નહિ એ

એ કરણુ અને મન, વચન, તે કાયા
એ ત્રણુ જોગ.

વિનયચંદ્ર-સામાયકમાં શેના પચ્ચખાણુ કેાની
સાક્ષીએ કર્યા છે ?

વિનયચંદ્ર-મન, વચન, કાયાએ પાપ કર-
વાનાં અને કરાવવાનાં પચ્ચખાણુ ક-
રેલા છે. અને તે ગુરૂની અથવા તે
મંદીર સ્વામીની સાક્ષીએ કરેલા છે.

વિવેકચંદ્ર-મંદીર સ્વામી કેાણુ છે ? અને
તે કયાં જિરાજે છે ?

વિનયચંદ્ર-તેઓશ્રી તિર્થેકર છે; અને તે
પંચ મહાવિદેહ, ક્ષેત્રમાં જિરાજે છે.

વિવેકચંદ્ર-સામાયક એટલે શું ?

વિનયચંદ્ર-સમતા બાવ.

પાઠ ૭ નમોઽશ્વિણુનો.

નમોઽશ્વિણુ-નમસ્કાર હોજો.

અરિહંતાણું-અરિહંત દેવને.

ભગવંતાણું-શ્રી ભગવંતને.

આઈગરાણું-ધર્મની આદિનાં કરનારને.

તિથ્યયરાણું-તિથ્યનાં સ્થાપનગ્રસ્તને (સાધુ, સા-
ધવી, શ્રાવક, શ્રાવિકા, રૂપી તિથ્ય)

સયંસંબુદ્ધાણું-પોતાની મેળે બુદ્ધ્યા છે તેને.

પુરસોત્તમાણું-પુરુષ માંહે ઉત્તમ.

પુરિસસિહાણું-પુરુષ માંહે સિંહ સમાન.

પુરિસવર પુંડરિઆણું-પુરુષ માંહે પુંડરીક

કમળ સમાન.

પુરિસવર-પુરુષમાંહે પ્રધાન.

ગંધ હૃથીણું-ગંધ હસ્તી સમાન.

લોગુત્તમાણું-લોક માંહે ઉત્તમ.

લોગનાંહાણું-લોકનાં નાથ.

લોગહિયાણું-લોકનાં હિતકારી.

લોગપદ્ધવાણું-લોકને વિષે દિપક સમાન.

લોગ પળળેયગણાણું-લોકમાં ઉછેતના કર-
ણહાર.

અભયદયાણું-અભય દાનનાં દેનાર.

ચખખુ દયાણું-જ્ઞાનરૂપી ચક્ષુનાં દેનાર.

મગ્ગ દયાણું-મોક્ષ માર્ગનાં દેવા વાળા.

સરણુ દયાણું-શરણુનાં દેનાર.

જીવ દયાણું-સંયમ રૂપી જીવતરનાં દેનાર.

બોહિ દયાણું-બોધનાં દેનાર. (સમકીર્તરૂપ.)

ધર્મ દયાણું-ધર્મનાં દેનાર.

ધર્મ દેશીઆણું-ધર્મ ઉપદેશનાં દેનાર.

ધર્મ નાયગાણું-ધર્મનાં નાયક.

ધર્મ સારહિણું-ધર્મરૂપી રચનાં સારથિ.

ધર્મ વર-ધર્મને વિષે પ્રધાન.

ચાઉરંત-ચાર ગતીનો અંત કરવા માટે.

ચક્ષુ વદિણું-ચક્ષુત્તિ સમાન.

હીવો-સંસાર સાગરમાં ખેટ સનાન.

તાણું-દુઃખનું નિવારણુ કરનાર.

સરણુ-આધાર.

ગર્હ-ગતીમાં.

પદઠા-પડતા જીવને.

અપહિલય-નથી હણાણું એવું.

વર નાણું-પ્રધાન જ્ઞાન.

દંસણુ ધરાણું-દેખવું, ધારણુ કરવું.

વિયદ છઉમાણું-ગયું છે છદમસ્ત પણું.

જિણાણું જાવયાણું-રાગદ્વેષને જીત્યા છે,
અને બીજાને જીતાવ્યા છે.

તીન્નાણું તારીયાણું-પોતે તર્યા છે, અને
બીજાને તારે છે.

જુદ્ધાણું બોહિયાણું-પોતે તત્ત્વજ્ઞાનથી સ-
મજ્યા છે, અને બીજાને સમજાવ્યા છે.

મુક્તાણું મોયગાણું-પોતે અંતર બંધનથી
મુકાણા છે, અને બીજાને મુકાવ્યા છે.

સંવનુણું સંવદરિસિણું-સર્વજ્ઞાની છે, અને
સર્વ પદાર્થનાં દેખનાર છે.

સિવ-ઉપદ્રવ રહિત.

મયલ મરૂય-અચળ રોગ રહિત.

મજ્જય-ક્ષય રહિત.

મણંત-અંત રહીત.

મવાખ'હુ-આધાપિડા રહિત.

મ પુણરાવંતિ-નથી ફરીથી અવતરવું જોતે.

સિદ્ધિ ગદ્ય-એહવી સિદ્ધની ગતી.

નામધેય'-એવું નામ.

ઠાણું સંપત્તાણું-એવું સ્થાન પામ્યા છે.

નમો જિણાણું-નમસ્કાર હોતો એવા તિર્થકરને

જિયભયાણું-સાતભયનાં છતનારને.

મણંત-અંત રહીત.

નમોથુણું નો સંવાદ.

મગનલાલ-મીત્ર હીરાલાલ ! નમોથુણું નો
પાઠ કેટલામો છે ? અને શા માટે
મુક્યો છે.

હીરાલાલ-તે પાઠ સાનમે છે; અને અરિહંત
તથા સિદ્ધ ભગવાનનાં ગુણુગ્રામ ગાવા
માટે મુકયો છે.

મગનલાલ-સામાયકમાં નમોષ્ઠ્યુણું નો પાઠ
કેટલીવાર બોલવો જોઈએ ?

હીરાલાલ-એ વખત.

મગનલાલ-એ વખત શા માટે ? તથા તે
બેય વખતમાં પાઠની અંદર કાઠમણ
શબ્દોનો ફેરફાર કરવો પડે છે ?

હીરાલાલ-પહેલું સિદ્ધ અને બીજું અરિહંત
ભગવાનનાં ગુણુગ્રામ કરવા માટે; આર-
હંતનું નમોષ્ઠ્યુણું બોલતી વખતે 'હાણું
સંપતાણુ' ને બદલે 'હાણું સંપા-
વીઓ કામાણું' કહેવું ને પછીના
શબ્દ બોલવા નહિં.

મગનલાલ-ગુણુગ્રામ કરવાથી શું લાભ થાય?

હીરાલાલ-કર્મની નિર્જરા થાય અને તેવા

ગુણો હૃદયમાં દાખલ થવાનો સમય
પણ પ્રાપ્ત થાય.

પાઠ ૮ સામાયક પાળવાની વિધિ.

દ્રવ્ય થકી સાવજ નંગનાં પરચખાણુ કર્યા હતાં તે પુરા થયા પાળું છું, ક્ષેત્ર થકી આખા લોક પ્રમાણે, કાળથકી જે ઘડી ઉપરાંત, ભાવ થકી છ ક્રાંતીએ પરચખાણુ કર્યા હતા તે પુરા થયાં પાળું છું. એહવા નવમા સામાયક વૃત્તનાં.

પંચઅષ્ટઆરા-પાંચ અતિયાર.

જાણીયવા-જાણવા.

ન સમાયરિયવા-આચરવા નહિં.

તંજહા-તે પ્રમાણે.

તે આસોઉં-તે કહી દેખાડું છું.

મણુ દુષ્પણુ હાણુ મન માહું પ્રવર્તાયું હોય.

વય દુષ્પણુ હાણુ-વચન માહું પ્રવર્તાયું હોય.

કાય દુષ્પેણિ હાણે-કાયા માઠી પ્રવર્તાવી હોય.

સામાધયસ્સસર્ધ-સમતારૂપ સામાયક.

અકરણ્યાએ-બરાબર કીધું કે નહિં.

સામાધયસ્સ-સામાયક.

અણુવઠિયસ્સ સર્ધ ક્રરણ્યાએ-પુરૂં થયા વિનાં
પાળ્યું હોય.

તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કંડ-તેનું ખોટું કીધેલું
નિષ્ફળ થાઓ !

સામાયકને વિષે દશ મનના, દશ વચનના,
બાર કાયાના એ બત્રીસ દોષમાંથી કોઈ દોષ
લાગ્યો હોય તો તસ્સ મિચ્છામી દુક્કંડ.

સામાયકમાં આહારસંજ્ઞા-ખાવાની ઇ-
ચ્છા થઈ હોય. ભયસંજ્ઞા-ખીક લાગી હોય.
મૈથુનસંજ્ઞા-મૈથુનની ઇચ્છા થઈ હોય. પરિ-
બ્રહ્મ સંજ્ઞા-માયા વિગેરેની ઇચ્છા કરી હોય.
એ ચાર સંજ્ઞા માંહેલી કોઈ પણ સંજ્ઞા
કરી હોય તો તસ્સ મિચ્છામી દુક્કંડ.

સામાયકમાં સ્ત્રી કથા, રાજકથા, ભ-
તકથા, દેશકથા એ ચાર કથા માંહેલી કાષ્ઠ
કથા કરી હોય તો તરસ મિચ્છામી દુઃખંડ.
સામાયિક સમકાયેણું-સામાયક કાયાએ બ-
રાખર રીતે.

કાસીયં-સ્પર્શ કર્યું અંગિકાર કર્યું.

પાલીયં-તેવુંજ પાળ્યું.

સોહિયં-શુદ્ધ કર્યું.

તિરિયં-પાર ઉતાર્યું.

કિત્તિયં-કીર્તિ કીધી.

આરાહિયં-આરાધના કીધી.

આણાએ-વિત્તરાગ દેવની આજ્ઞાને.

અણું પાલીતા-ઉલટી પાળી હોય.

ન ભવઈ-તે પ્રમાણે ન વર્તાણું હોય.

તરસ મિચ્છામી દુઃખંડ-તે ખોટા કીધાનું

ફળ નિષ્ફળ જાઓ !

સામાયક વિધીએ લીધું, વિધીએ પાળ્યું,

વિધીએ કહેતા અ વિધીએ થયું હોય તો મિ-
ચ્છામી દુઝડં. સામાયકમાં અતિક્રમ, વ્યતિક્રમ,
અતિચાર, અણુચાર, અજાણતા, મન, વચન,
કાયાએ કરી જે કાષ્ટ પાપ દોષ લાગ્યો હોય
તો તરસ મિચ્છામી દુઝડં.

સામાયકમાં કાનો, માત્રા, મીંડી, પદ,
અક્ષર, ગાથા, સૂત્ર, ઓછું, અધિક, અને
વીપરિત વર્તાણું હોય તો તરસ મિચ્છામી દુઝડં.
~~જો~~ ત્યાર પછી આગળ મુજબ જે નમો-
થયું કહેવા.

સામાયક પાળવાની વિધીનો સંવાદ.

ભોગલાલ-મીત્ર ભુપતલાલ ! સામાયકમાં
પાળવાની વિધીનો પાઠ કેટલામો છે ?
અને શા માટે મુક્યો છે ?

ભુપતલાલ-તે પાઠ આઠમો છે; અને સામા-
યક કૃત્રી રીતે પાળવું તેની સમજૂતી

આપવા માટે મુક્યો છે.

ભોગિલાલ-સામાયકમાં ચાર સંજાની માફી
માગવામાં આવે છે તે સંજા કંઈ કંઈ ?

ભુપતલાલ-૧ આહાર સંજા, ૨ ભય સંજા,
૩ મૈથુન સંજા, અને ૪ પરિગ્રહ સંજા.

ભોગિલાલ-અતિક્રમનો દોષ કેવી રીતે લાગે ?

ભુપતલાલ-જરા પણ પાપ કરવાનું મન કર્યું
એટલે અતિક્રમનો દોષ લાગી મુક્યો
સમજવો.

ભોગિલાલ-અતિક્રમ એટલે ?

ભુપતલાલ-પાપી ઇચ્છાથી પરાઈચીજ લેવા
માટે પગલું ભર્યું હોય.

ભોગિલાલ-અતિચાર એટલે ?

ભુપતલાલ-તે ચીજનો લેવાની ઇચ્છાએ સ્પર્શ
કર્યો હોય.

ભોગિલાલ-અણુચાર એટલે ?

ભુપતલાલ-તે ચીજ લઈ લીધી અને તેના

પર સ્વ માલીકી દર્શાવી તેનો ભોગ
ઉપભોગ કર્યો હોય.

ભોગિલાલ-સામાયકનાં મન, વચન, કાયાનાં
મળીને કેટલા દોષ છે ?

ભુપતલાલ-અત્રીસ. ૧૦ મનનાં, ૧૦ વચ-
નનાં, અને ૧૨ કાયાનાં.

ભોગિલાલ-સામાયક પાળ્યાના પાઠનો ઉચ્ચાર
કયાં પછી કાંઈપણ બોલવાનું બાકી
રહે છે ?

ભુપતલાલ-જી હા ! નમોઽથુણાં બે પાઠ
બોલવા.

“ સમાપ્ત. ”

સાહિત્ય પ્રેમીઓને ખુશખબર.

પુરુષાર્થનો વ્યય કેવી રીતે કરવો જોઈએ ?
 જીવન વ્યવહાર કેવા કર્તવ્યથી ચલાવવાથી
 વૃત્તિ, સુખ, અને કીર્તિ મળી શકે ? તેમજ
 પત્ની સ્ત્રીઓ સત્ય શીલ સાચવવા કેવી મુશ્કે-
 લીઓ સહન કરે છે તે જાણવું હોય ? અને
 વ્યભિચારીઓની દુર્દશા જાણવી હોય ? તો
 તમારે એકવાર.

‘ સત્ય પ્રકાશ ભા. ૧. ૨. ’

અવશ્ય વાંચવો. પાકું પુંકું. સારા કાગળ
 છતાં કિમત જુદા જુદા ભાગનાં આઠ આઠ
 આનાં. જન્મે ભેગા લેનારને ૦-૧૪-૦માં મળશે.
 પોષ્ટેજ મંગાવનાર ને શિર.

ખીજો ભાગ કાયા પુંઠાનો પણ મળશે.

૦-૬-૦

લખો.

મંગળજી હરજીવન ચીતલીયા.

માંગરોળ બંદર.

(કાઠીઆવાડ.)

વહેલો તે પહેલો.

હૃદયને શુદ્ધ કરનાર, પવિત્ર (જન્મ આપનાર, મકાનની સૌંદર્યતા કરનાર, અને અનીતિ મય જીવનથી નાર 'અમૂલ્ય વચનામૃતો' નાં ગીત' તકતાઓ તૈયાર છે. કે જે ચોવીસ તિર્થંકર અને પ્રાચીન મહાનાં નામો પણ આકર્ષાય રીતે આવેલ છે. જૈન તેમજ જૈનેશ્વરે પાણુઆ તકતાઓ અવશ્ય ગ્રહણ કરવા યોગ્ય છે.

ખાલી જાડા કાગળનો તકતો. કિ. ૦-૧-૦

જાડા પુંઠા પર ચોડેલો તકતો. ૦-૩-૦

કાચથી મહેલો તકતો. ૦-૧૨-૦

પોષ્ટેજ મંગાવનારને શિર છે.

લખો.

મંગળજી. હરજીવન ચીતલીયા.

માંગરોળ બંદર.

(કાઠીઆવાડ).

